Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOAMNA JULIANE KOKOTT
prezentate la 12 februarie 2026 [1] [i]

Cauza C-837/24

NOVA IBEROMOLDES – SGPS, S.A.
împotriva
Autoridade Tributária e Aduaneira

[cerere de decizie preliminară formulată de Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) [Tribunalul Arbitral Fiscal (Centrul de Arbitraj Administrativ), Portugalia]]

„Cerere de decizie preliminară – Impozitare indirectă a majorării de capital – Aport de părți sociale ale unei societăți – Compatibilitatea unui impozit pe cesiunile de bunuri imobile cu Directiva 2008/7 – Taxă de cesiune – Transfer indirect al unui imobil prin transferul al cel puțin 75 % din părțile sociale ale unei societăți care deține bunuri imobile”

I. Introducere

1. În prezenta cererea de decizie preliminară, Curtea trebuie să se ocupe de mai puțin cunoscuta Directivă 2008/7/CE privind impozitarea indirectă a majorării de capital [2] (denumită în continuare „Directiva 2008/7”). Această directivă interzice statelor membre să impoziteze indirect aporturile de capital.

2. Chestiunea care se solicită a fi interpretată este oarecum bizară [3] deoarece instanța de trimitere pune la îndoială compatibilitatea unui impozit pe cesiunile de bunuri imobile care se aplică în mod obișnuit nu doar achiziționării directe a imobilelor, ci și achiziționării indirecte a imobilelor prin intermediul achiziționării unei societăți care deține acest imobil. Acest lucru este însă imperativ necesar din punct de vedere fiscal, atât pentru motive privind egalitatea de tratament, cât și pentru motive legate de combaterea acordurilor de eludare [a impozitelor]. Dacă nu ar exista o asemenea reglementare, toate imobilele ar fi aportate la o societate de capital ale cărei părți sociale ar fi apoi vândute pentru a obține același rezultat economic – transferul puterii de dispoziție asupra imobilului –, însă fără a se suporta nicio sarcină fiscală.

[1] Limba originală: germana.

[2] Directiva 2008/7/CE a Consiliului din 12 februarie 2008 privind impozitarea indirectă a majorării de capital (JO 2008, L 46, p. 11).

[3] Pentru Bundesfinanzhof (Curtea Federală Fiscală din Germania) răspunsul este atât de evident, încât nu a adresat Curții o cerere de decizie preliminară – a se vedea hotărârea BFH (Curtea Federală Fiscală) din 19 decembrie 2007 – II R 65/06, BStBl. II 2008, 489; punctul 24 cu trimitere la Hotărârea din 11 decembrie 1997, Locamion (C-8/96, EU:C:1997:601).

3. În cadrul aportului de capital efectuat în temeiul dreptului societăților comerciale (în speță, un aport în natură de părți sociale ale unei alte societăți care este proprietara imobilului) impozitul datorat pe cesiunile de bunuri imobile creează totodată dificultăți, în special în cazul operațiunilor de restructurare. Astfel se explică încercarea de contestare [a impozitului] cu ajutorul dreptului Uniunii (în speță, Directiva 2008/7).

4. Curtea are în speță ocazia de a preciza domeniul de aplicare al Directivei 2008/7. Aceasta nu interzice statelor membre să introducă un impozit național pe cesiunile de bunuri imobile, aspect care nu este contestat. Cu toate acestea, se pune problema dacă extinderea menționată anterior, necesară în raport cu impozitul pe cesiunea bunurilor imobile, la transferul de părți sociale ale societăților care sunt proprietare de imobile poate încălca această directivă. În caz afirmativ, ar fi posibil să nu se mai poată percepe deloc impozit pe cesiunile de bunuri imobile. Astfel, tratamentul inegal al operațiunilor care sunt în cele din urmă identice din punct de vedere economic nu ar fi permis de regulă de dreptul național, în măsura în care în acest drept există – precum în cazul majorității ordinilor juridice naționale – un principiu al egalității de tratament comparabil cu cel consacrat la articolul 20 din cartă. Prin urmare, Curtea este chemată din nou [4] să se pronunțe asupra continuării aplicării dreptului fiscal (nearmonizat) al statelor membre, în speță asupra impozitului pe cesiunile de bunuri imobile.

II. Cadru juridic

A. Dreptul Uniunii

5. În considerentele (2) și (7) ale Directivei 2008/7 se precizează:

„(2) Impozitarea indirectă a majorării de capital, în special impozitul pe capital (impozitarea aporturilor la capitalul societăților comerciale și firmelor), taxa de timbru aplicată operațiunilor cu valori mobiliare și impozitarea operațiunilor de restructurare, indiferent dacă operațiunile respective presupun o majorare de capital, generează discriminări, dublă impozitare și neconcordanțe care afectează libera circulație a capitalurilor. Acest aspect se regăsește și în cazul altor impozite indirecte, similare impozitului pe capital și taxei de timbru aplicate operațiunilor cu valori mobiliare.

[…]

(7) Perceperea de mai multe ori a impozitului pe majorarea capitalului unei societăți comerciale sau firme în cadrul pieței interne contravine conceptului de piață internă. Astfel, dacă un stat membru căruia îi revine dreptul de a impozita unele sau toate operațiunile aflate sub incidența prezentei directive nu percepe impozitul pe capital, respectivele operațiuni nu pot face obiectul dreptului de impozitare al altui stat membru.”

[4] A se vedea, într-un alt domeniu, Hotărârea din 19 decembrie 2024, Credit Suisse Securities (Europe) (C-601/23, EU:C:2024:1048), pronunțată recent.

6. Articolul 1 literele (a) și (b) din Directiva 2008/7 stabilește domeniul de aplicare al directivei și prevede următoarele:

„Prezenta directivă reglementează impozitarea indirectă a:

(a) aporturilor la capitalul societăților de capital;

(b) operațiunilor de restructurare a societăților de capital;”

7. Articolul 3 litera (a) din Directiva 2008/7 prevede:

„În înțelesul prezentei directive și sub rezerva articolului 4, [vor] fi considerate ca fiind «aporturi de capital»:

(a) constituirea unei societăți de capital;”

8. Articolul 5 alineatul (1) literele (a) și (e) din Directiva 2008/7 prevede:

„(1) Statele membre nu impun societăților de capital nicio formă de impozitare indirectă în ceea ce privește:

(a) aporturile de capital;

[…]

(e) restructurarea operațiunilor menționate la articolul 4.”

9. Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2008/7 prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 5, statele membre pot impune următoarele impozite și taxe:

(a) taxe la cesiunea titlurilor de valoare, impozitate sau nu la o cotă unică;

(b) taxe de cesiune, inclusiv taxe de cadastru, la transferul unor activități sau imobile, situate pe teritoriul acestora, către o societate de capital;

[…]

(f) taxa pe valoarea adăugată.”

10. Articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2008/7 prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 5 alineatul (1) litera (a), un stat membru care la 1 ianuarie 2006 aplică impozit pe aporturile de capital la societățile de capital, denumit în continuare «impozit pe capital», poate continua să facă acest lucru în condițiile în care respectă articolele 8-14.”

11. Articolul 8 din Directiva 2008/7 prevede:

„(1) Impozitul pe capital se aplică ca o cotă unică.

(2) Cota impozitului pe capital aplicat de un stat membru nu poate depăși cota aplicată de statul membru respectiv la 1 ianuarie 2006. Atunci când, ulterior respectivei date, statul membru reduce cota aplicată, acesta nu poate reintroduce o cotă mai mare.

(3) Cota impozitului pe capital nu poate depăși 1 %."

B. Dreptul portughez

12. Imposto Municipal sobre [as Transmissões Onerosas de] Imóveis (impozitul municipal pe cesiunile cu titlu oneros de bunuri imobile) a fost introdus în ordinea juridică portugheză în anul 2003 prin Decretul lege nr. 287 din 12 noiembrie 2003 (denumit în continuare „Codul privind IMT").

13. La momentul faptelor (2019), articolul 2 din Codul privind IMT stabilea domeniul de aplicare material și teritorial al acestuia după cum urmează:

„1 – IMT-ul se aplică transferurilor cu titlu oneros ale dreptului de proprietate sau ale unor părți ale acestui drept asupra unor bunuri imobile situate pe teritoriul național.

2 – În sensul alineatului 1, noțiunea de transfer de bunuri imobile include, de asemenea: […]

(d) achiziționarea de părți sociale în societăți în nume colectiv, societăți în comandită simplă sau societăți cu răspundere limitată, în cazul în care aceste societăți dețin bunuri imobile și în cazul în care, ca urmare a acestei achiziții, a unei amortizări sau a oricărui alt fapt, unul dintre asociați deține cel puțin 75 % din capitalul social sau numărul asociaților se reduce la două persoane căsătorite sau aflate în concubinaj."

14. Articolul 12 din Codul privind IMT stabilește baza de impozitare:

„1 – IMT se aplică asupra valorii indicate în act sau contract sau asupra valorii fiscale de referință a imobilului, avându-se în vedere cea mai mare dintre aceste valori.

[…]

4 – Cu toate acestea, dispozițiile alineatelor anterioare nu aduc atingere următoarelor norme:

[…]

19. În cazul transferurilor menționate la articolul 2 alineatul 2 literele d) și e), impozitul se calculează după cum urmează:

a) pe baza valorii fiscale de referință a bunurilor imobile aferente părții sociale sau participației majoritare sau, după caz, a valorii totale a acestor bunuri, în ambele situații preferându-se valoarea contabilă conform bilanțului, dacă aceasta este mai mare."

15. Cotele prevăzute la articolul 17 din Codul privind IMT sunt cuprinse între 1 % și 8 %, în funcție de valoarea imobilului.

III. Situația de fapt

16. Premisa este o cerere de arbitraj formulată de NOVA IBEROMOLDES – SGPS, S.A., cu sediul în Lisabona (denumită în continuare „NOVA”) împotriva Autoridade Tributária e Aduaneira (Autoritatea Fiscală și Vamală, denumită în continuare „autoritatea fiscală”).

17. NOVA este un holding [sociedade gestora de participações sociais (SGPS)] constituit la 28 martie 2019 sub forma unei societăți pe acțiuni. Capitalul social al NOVA a fost integral vărsat prin aporturi în natură (acțiuni și părți sociale) deținute de acționarul său unic, Iberomoldes, SGPS S.A. În măsura în care este relevant în speță, era vorba despre două părți sociale ale societății „Edilásio Carreira da Silva Lda.”, care reprezentau întregul capital social.

18. La data faptului generator al impozitului, societatea „Edilásio Carreira da Silva Lda” era proprietara a două terenuri cu o valoare de referință în scopuri fiscale (denumită în continuare „valoarea de referință”) de 140 900,00 euro și, respectiv, 358 296,50 euro.

19. În general, pentru transferurile cu titlu oneros ale dreptului de proprietate (sau ale unor părți ale acestui drept) asupra bunurilor imobile situate pe teritoriul portughez se aplică un impozit pe cesiunile de bunuri imobile (Imposto Municipal sobre [as Transmissões Onerosas de] Imóveis – impozitul municipal pe cesiunile cu titlu oneros de bunuri imobile, denumit în continuare: „IMT”). Potrivit articolului 2 alineatul 2 litera d) din Codul privind IMT (în versiunea în vigoare în anul 2019) noțiunea de transfer de bunuri imobile include și achiziționarea de părți sociale în societăți, în cazul în care aceste societăți dețin bunuri imobile și în cazul în care, ca urmare a unui fapt, unul dintre asociați devine titularul a cel puțin 75 % din capitalul social al respectivei societăți.

20. Administrația fiscală (biroul fiscal din Leiria, Portugalia) a efectuat o inspecție fiscală referitoare la IMT pentru exercițiul financiar 2019, a stabilit valoarea contabilă netă a bunurilor imobile la 31 martie 2019 și bazele de impozitare a IMT. În ceea ce privește în special bunurile imobile deținute de societatea „Edilásio Carreira Silva Lda.”, administrația fiscală a concluzionat că se datorează IMT în cuantum de 68 855,61 euro, la care se adaugă dobânzi în sumă de 11 024,45 euro.

21. La 22 septembrie 2023, NOVA a formulat cererea de arbitraj în urma căreia a fost deschisă procedura principală și a contestat cuantumul IMT-ului aferent bunurilor imobile deținute de societatea „Edilásio Carreira Silva Lda”.

22. În opinia NOVA, litigiul principal privește constituirea unei societăți de capital (NOVA însăși) prin intermediul unui aport de capital în sensul articolului 3 litera (a) din Directiva 2008/7, aport care, potrivit articolului 5 alineatul (1) litera (a) din directivă, nu este supus impozitării indirecte. Transferul părților sociale ale societății „Edilásio Carreira da Silva Lda.”, prin care s-a materializat aportul de capital și care a condus la rectificarea IMT-ului în speță, nu intră sub incidența excepției prevăzute la articolul 6 din Directiva 2008/7 întrucât „părțile sociale” nu sunt titluri de valoare [în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (a) din directivă], iar IMT-ul nu este o „taxă de cesiune” [în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din directivă].

23. În opinia administrației fiscale, impozitarea este însă permisă în temeiul articolului 6 din Directiva 2008/7. Codul privind IMT include printre transferurile supuse acestui impozit și anumite operațiuni care implică în mod direct sau indirect transferul de bunuri imobile, în special achiziționarea de părți sociale, întrucât scopul codului este tocmai acela de a evita

dobândirea indirectă a proprietății asupra unor bunuri imobile fără impozitarea corespunzătoare prin achiziționarea de părți sociale sau de acțiuni în societăți care dețin bunuri imobile în patrimoniul lor.

IV. Procedura trimiterii preliminare

24. Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) [Tribunalul Arbitral Fiscal (Centrul de Arbitraj Administrativ), Portugalia] competent să examineze cererea de arbitraj a suspendat procedura și a adresat Curții următoarele șase întrebări:

„1) Trebuie considerat un «impozit indirect» asupra majorării de capital, în sensul Directivei 2008/7/CE, un impozit aplicabil transferurilor cu titlu oneros ale dreptului de proprietate sau ale unor părți ale acestui drept asupra bunurilor imobile și care asimilează noțiunii de transfer de bunuri imobile orice fapt prin care un acționar sau asociat ajunge să dispună de cel puțin 75 % din capitalul social al unei societăți care deține bunuri imobile (precum IMT-ul în discuție în prezenta cauză)?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, trebuie calificată drept aport de capital (în sensul articolului 3 din directivă) sau drept operațiune de restructurare (în sensul articolului 4 din directivă) o operațiune precum cea în discuție în prezenta cauză, prin care este constituită o societate de capital, în sensul articolului 2 din Directiva 2008/7, pentru a desfășura activitatea de gestionare a părților sociale, al cărei capital social este integral vărsat prin aport de părți sociale pe care societatea cedentă (care desfășoară de asemenea activitatea de gestionare a părților sociale) le deținea în alte societăți, fără transferul altor elemente sau resurse și nici al tuturor instrumentelor de capitaluri proprii și în care, în schimb, societatea care aduce aportul primește întregul capital social al societății beneficiare?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 5 alineatul (1) litera (a) sau (e) din Directiva 2008/7 se opune impozitării operațiunii în cauză în temeiul articolului 2 alineatul 2 litera b) din Codul privind IMT, care asimilează conceptului de transfer de bunuri imobile transferul de părți sociale reprezentând cel puțin 75 % din capitalul social al unei societăți care deține bunuri imobile?

4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, «părțile sociale» transferate trebuie considerate «titluri de valoare» în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/7?

5) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare, IMT-ul trebuie considerat o «taxă de cesiune» în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (b) sau (c) din Directiva 2008/7?

6) În cazul în care articolul 2 alineatul 2 litera d) din Codul privind IMT este considerat compatibil cu Directiva 2008/7, articolul 8 alineatul (3) și articolul 11 din această directivă se opune normelor prevăzute la articolul 12 alineatul 4 clauza 19 litera a) și la articolul 17 din Codul privind IMT, în temeiul cărora se aplică o cotă de impozitare cuprinsă între 1 % și 8 %, în funcție de valoarea bazei de impozitare, care se determină luând în considerare valoarea fiscală de referință a imobilelor sau valoarea contabilă conform bilanțului, dacă aceasta este mai mare?”

25. În procedura în fața Curții, NOVA, Portugalia, Republica Federală Germania și Comisia Europeană au depus observații scrise. În temeiul articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Curtea a decis să nu organizeze o ședință de audiere a pledoariilor.

V. Apreciere juridică

A. Cu privire la domeniul de aplicare al Directivei 2008/7

26. Prin intermediul primei întrebări dintre cele șase se solicită să se stabilească care este domeniul de aplicare al Directivei 2008/7. În această privință, articolul 5 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2008/7 prevede că statele membre nu impun societăților de capital nicio formă de impozitare indirectă în ceea ce privește aporturile de capital. Potrivit articolului 3 litera (a) din directivă, este considerată aport de capital și constituirea unei societăți de capital. Astfel s-a întâmplat în speță.

27. Pentru a intra în domeniul de aplicare al Directivei 2008/7 este necesar – după cum sugerează și denumirea directivei – ca impozitul național pe cesiunile cu titlu oneros de bunuri imobiliare (în speță IMT-ul) să constituie un „impozit indirect pe majorarea capitalului”. Potrivit articolului 1 din Directiva 2008/7, aceasta are ca obiect printre altele impozitarea indirectă a aporturilor la capitalul societăților de capital. Dacă se dovedește că IMT-ul nu este un asemenea impozit indirect, toate celelalte întrebări rămân fără obiect.

1. Este IMT-ul un impozit pe majorarea capitalului?

28. Din considerentul (7) se poate deduce că este vorba despre impozitele pe capitalul acumulat în cadrul unei societăți.

29. În speță, este însă vorba despre un impozit pe cesiunile de bunuri imobile. Prin intermediul acestuia se impozitează schimbarea titularului puterii de dispoziție asupra unui imobil, de regulă printr-un transfer al proprietății către o altă persoană [5]; cuantumul acestui impozit se determină în principiu în funcție de prețul plătit pentru transfer. Este neesențial dacă un asemenea impozit pe cesiunile de bunuri imobile se consideră ca regulă generală a fi un impozit pe transferul proprietății (în sensul său istoric) sau se consideră, la fel ca TVA-ul (care este o taxă generală pe consum), a fi o taxă specială pe consum (impozitarea dobândirii unui bun de consum special reprezentat de un imobil). În orice caz, un impozit pe cesiunile de bunuri imobile în sine nu are nicio legătură cu impozitarea capitalului majorat sau cu aportul de capital. Prin urmare, un impozit pe cesiunile de bunuri imobile nu este un impozit interzis pe aporturile de capital în sensul articolului 5 din Directiva 2008/7.

[5] În Germania de exemplu, puterea de a dispune de un imobil poate fi transferată și dacă nu se transferă proprietatea, întrucât sunt supuse impozitului pe cesiunile de bunuri imobile și operațiunile juridice de transfer prin care o altă persoană poate să valorifice în nume propriu din punct de vedere juridic sau economic un imobil situat în țară și atunci când respectiva operațiune nu implică transferul dreptului de proprietate [a se vedea articolul 1 alineatul (2) din Grunderwerbsteuergesetz (Legea germană privind impozitul pe achizițiile imobiliare)].

2. Impozitarea achiziționării indirecte a unui imobil ca impozit pe aporturile de capital?

30. Prin urmare, este necesar să se clarifice dacă concluzia la care am ajuns mai sus ar putea să fie diferită în cazul în care se datorează – precum în speță – impozit pe cesiunile de bunuri imobile în cadrul constituirii unei societăți de capital și al aportului de părți sociale.

31. Având în vedere numai suveranitatea fiscală a statelor membre și competențele doar limitate ale Uniunii în materie fiscală nu poate fi acceptată o interpretare *lato sensu* în sensul că orice impozit care are legătură cu aporturile de capital la o societate intră sub incidența interdicției prevăzute la articolul 5 din Directiva 2008/7. Chiar dacă în raport cu Directiva privind societățile-mamă și filialele acestora soluția Curții a fost diferită [6], această interpretare foarte largă se limitează la această din urmă directivă și nu poate fi aplicată prin analogie Directivei 2008/7. Astfel, după cum în mod întemeiat a reținut deja Curtea, armonizarea prevăzută de Directiva 2008/7 nu vizează și impozitele directe, precum impozitul pe cesiunile de bunuri imobile, care țin de competența statelor membre [7].

32. Prin urmare, este necesar să se stabilească dacă IMT-ul trebuie considerat un alt impozit similar impozitului pe capital și taxei de timbru aplicate operațiunilor cu valori mobiliare – enumerate expres în considerentul (2) – și dacă prin intermediul său se impozitează efectiv majorarea capitalului ori, dimpotrivă, dacă impozitarea se realizează numai ca urmare a constituirii unei societăți de capital, dar obiectul impozitării este diferit. Astfel, Directiva 2008/7 interzice numai acele forme de impozitare care au aceleași caracteristici și, prin urmare, același obiect ca impozitul pe capital [8].

33. Prin urmare, este necesar ca într-un caz concret să se identifice obiectul real al impozitării prin IMT și să se examineze dacă acesta se datorează și atunci când se transferă părți sociale ale unei societăți ce deține un imobil, fără ca prin acest transfer să se constituie o societate sau să facă un aport în societatea ce urmează a fi constituită. Într-un asemenea caz, în prim-plan nu este majorarea capitalului, obiectul impozitării fiind unul diferit.

34. În acest sens trebuie înțeleasă și soluția Curții în raport cu dispoziția (din Directiva 69/335/CEE [9]) care a precedat Directivei 2008/7, din contextul unui impozit pe tranzacționarea titlurilor de valoare. În respectiva cauză, Spania a impozitat transferul titlurilor de valoare (indiferent de numărul lor) de către societăți în cazul în care peste 50 % din activul lor era constituit din bunuri imobile situate în țară. Curtea a respins în mod întemeiat obiecția Spaniei potrivit căreia nu a fost vorba despre transferul de titluri de valoare, ci despre transferul unor imobile [10] și a ținut seama de faptul care generat efectiv taxa (transferul de titluri de valoare).

6 Hotărârea din 1 august 2025, Banca Mediolanum (C-92/24-C-94/24, EU:C:2025:599, punctul 41 – orice impozit indiferent de natura sa). A se vedea în această privință și Concluziile prezentate în cauzele conexate Banca Mediolanum (C-92/24-C-94/24, EU:C:2025:223, punctul 37 și urm.).

7 Hotărârea din 18 ianuarie 2001, P. P. Handelsgesellschaft (C-113/99, EU:C:2001:32, punctul 24), și Hotărârea din 26 septembrie 1996, Frederiksen (C-287/94, EU:C:1996:354, punctul 21).

8 În mod similar, Hotărârea din 28 iunie 2007, Albert Reiss Beteiligungsgesellschaft (C-466/03, EU:C:2007:385, punctul 48), Hotărârea din 18 ianuarie 2001, P. P. Handelsgesellschaft (C-113/99, EU:C:2001:32, punctul 27), Hotărârea din 11 decembrie 1997, Locamion (C-8/96, EU:C:1997:601, punctul 26), Hotărârea din 26 septembrie 1996, Frederiksen (C-287/94, EU:C:1996:354, punctul 20), și Hotărârea din 11 iunie 1996, Denkavit Internationaal ș.a. (C-2/94, EU:C:1996:229, punctul 23). În mod similar, Hotărârea din 1 octombrie 2009, HSBC Holdings și Vidacos Nominees (C-569/07, EU:C:2009:594, punctul 29).

9 Directiva Consiliului din 17 iulie 1969 privind taxele indirecte aplicate majorării capitalului (JO 1969, L 249, p. 25, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 9).

10 Ordonanța din 6 octombrie 2010, INMOGOLF (C-487/09, EU:C:2010:586, punctul 17).

35. În acea cauză nu a fost vorba despre transferul economic al unor imobile, ci numai despre cesiunea părților sociale ale unei societăți care deținea bunuri imobile. Prin urmare, numărul părților sociale achiziționate nu a fost important. De asemenea, impozitul s-a calculat pe baza valorii părților sociale, iar nu pe baza valorii imobilului. Așadar, în respectiva cauză a fost în prim-plan orice cesiune de părți sociale ale anumitor societăți (care dețineau active specifice). Curtea a examinat, așadar, acest impozit pe tranzacționarea titlurilor de valoare în raport cu dispoziția care a precedat Directivei 2008/7 și a concluzionat că este conform cu directiva [11].

36. În același sens este și soluția Curții potrivit căreia impozitarea creșterii valorii unui imobil în cadrul aportului la patrimoniul social nu este vizată de Directiva 2008/7 întrucât nu constituie un impozit pe capital [12]. În mod similar, ulterior, Curtea a ținut seama de obiectul impozitării și a arătat că un impozit care corespunde mai degrabă unui impozit direct pe venit nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2008/7 (aplicabilă la momentul respectiv) și nu constituie, așadar, o impozitare interzisă [13]. Această direcție este urmată și în hotărârea referitoare la taxa de înregistrare datorată de comercianți. Întrucât această taxă privea toate societățile de capital, care trebuiau considerate de drept a fi comercianți, dar care includea și alte forme legale de constituire (în care administratorul este o singură persoană), Curtea a hotărât că Directiva 2008/7 nu se opune taxei [14].

37. Situația de fapt din speță se aproprie cel mai mult de cea din hotărârea Curții referitoare la taxa datorată în Franța pentru înmatricularea unui autovehicul [15]. Taxa nu a intrat în domeniul de aplicare al Directivei 2008/7, deși a fost datorată cu ocazia fuziunii a două societăți de capital, deoarece aceasta a fost doar motivul, iar nu obiectul impozitării. Astfel, taxa a fost percepută pentru punerea în circulație a autovehiculului de către o altă persoană (care a luat ființă în urma fuziunii), iar nu ca urmare a aportului adus la o societate de capital [16].

38. Privind mai atent reglementarea portugheză, se poate constata – sub rezerva examinării de către instanța de trimitere – că în speță nu este în prim-plan transferul valorilor imobiliare sau al părților sociale la o societate. După cum susțin atât Germania, cât și Portugalia, obiectul impozitării prin IMT este transferul dreptului de proprietate asupra unui imobil. Acestei dobândiri directe a proprietății i se asimilează dobândirea indirectă prin achiziționarea a cel puțin 75 % din părțile sociale ale unei societăți care este proprietara unui imobil.

39. Premisa acestei asimilări ar trebui să fie faptul că prin [deținerea] a peste 75 % din părțile sociale se transferă altei persoane puterea de dispoziție economică atât asupra societății, ci și asupra imobilului deținut de aceasta. Prin urmare, se impozitează transferul de la o persoană la altă persoană a puterii de dispoziție economică asupra unui imobil, iar nu o altă formă de majorare a capitalului. Întrucât puterea de dispoziție economică asupra unui imobil poate fi transferată de la o persoană la alta atât prin dobândire directă (așa-numitul *asset deal*), cât și prin dobândire indirectă (așa-numitul *share deal*), este justificat faptul că Portugalia supune aceluiași tratament fiscal ambele modalități de transfer al puterii de dispoziție.

[11] Ordonanța din 6 octombrie 2010, INMOGOLF (C-487/09, EU:C:2010:586, dispozitivul).

[12] Hotărârea din 11 decembrie 1997, Immobiliare SIF (C-42/96, EU:C:1997:602, punctul 24).

[13] Hotărârea din 10 martie 2005, Optiver ș.a. (C-22/03, EU:C:2005:143, punctele 33 și 34).

[14] Hotărârea din 19 aprilie 2012, Grillo Star Fallimento (C-443/09, EU:C:2012:213, punctul 43); în mod similar, anterior acestor hotărâri, Hotărârea din 13 februarie 1996, Bautiaa și Société française maritime (C-197/94 și C-252/94, EU:C:1996:47, punctele 33 și 38), în care s-a avut în vedere că impozitul s-a perceput pentru fuziunile în care sunt implicate numai persoane juridice sau societăți supuse impozitului pe capital.

[15] Hotărârea din 11 decembrie 1997, Locamion (C-8/96, EU:C:1997:601).

[16] Hotărârea din 11 decembrie 1997, Locamion (C-8/96, EU:C:1997:601, punctele 30 și 31).

40. Faptul că prin IMT nu se urmărește impozitarea capitalului majorat prin aport sau părțile sociale aduse în societate rezultă și din aceea că baza de impozitare nu este valoarea societății aportate sau valoarea părților sociale aportate, ci doar valoarea imobilului [17] de care poate dispune acum economic o nouă persoană (societatea absorbantă care în speță este NOVA). Acest lucru este de asemenea un argument în sensul că obiectul impozitării nu este echivalent cu cel al impozitului pe capital sau cu taxa de timbru aplicată operațiunilor cu valori mobiliare. Acest lucru este confirmat și de faptul că acest impozit pe cesiunile cu titlu oneros de bunuri imobile se datorează nu doar pentru aportul adus la o societate de capital, ci și pentru dobândirea a 75 % din părțile sociale de către o persoană fizică de exemplu.

41. Având în vedere impozitarea uniformă a persoanelor impozabile și impozitarea în funcție de capacitatea contributivă, tindem chiar a crede că obligația de a plăti impozit pe cesiunile de bunuri imobile este imperativă. În caz contrar, obligația de a plăti impozit pe cesiunile de bunuri imobile ar putea fi relativ ușor eludată prin aportarea unui imobil la o societate de capital înainte de vânzarea planificată, pentru ca apoi, în viitor, toate părțile sociale să fie transferate acestei societăți.

42. În această măsură, înregistrarea fiscală a transferului majorității dominante a părților sociale ale unei societăți care este proprietara unui imobil constituie o completare necesară a impozitului pe cesiunile de bunuri imobile. Dacă un impozit pe cesiunile de bunuri imobile nu este însă în sine un impozit indirect pe aporturile de capital, atunci nici o completare necesară a acestui impozit nu poate fi tratată diferit. Prin urmare, o asemenea completare necesară care are legătură cu transferul indirect al unui imobil prin transferul majorității părților sociale ale unei societăți și care asigură astfel uniformitatea impozitării și transpune principiul din dreptul fiscal al capacității contributive nu poate constitui, nici ea, un impozit pe aporturile de capital.

3. Concluzie intermediară

43. Prin urmare, la prima întrebare trebuie să se răspundă că IMT-ul nu constituie un „impozit indirect pe majorarea capitalului” în sensul Directivei 2008/7, astfel încât nu este interzis de articolul 5 alineatul (1) din aceasta.

B. Cu privire la domeniul de aplicare al dispozițiilor articolului 6 din Directiva 2008/7

44. Această concluzie este confirmată de excepția prevăzută pentru taxele de cesiune la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2008/7, care, precum excepția care figurează la articolul 6 alineatul (1) litera (f), este prevăzută în mod expres. Ultima clarifică faptul că statele membre pot impune o taxă pe valoarea adăugată. Astfel, nici taxa pe valoarea adăugată nu este un impozit pe majorarea capitalului, spre deosebire de impozitul pe aporturi (impozitul pe aporturile în societăți), ci un impozit care se aplică în general la livrarea de bunuri sau la prestarea de servicii.

45. Același lucru este valabil și pentru taxele de cesiune menționate la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2008/7. Aceste impozite sunt percepute pentru anumite operațiuni de transfer al imobilelor cu respectarea unor criterii generale și obiective [18]. Acesta este cazul în speță. Dacă i-am înțeles corect natura, IMT-ul este perceput pentru transferul proprietății

[17] Acest aspect este subliniat în mod special în Hotărârea din 11 decembrie 1997, Locamion (C-8/96, EU:C:1997:601, punctul 32).

[18] Hotărârea din 15 iunie 2006, Badischer Winzerkeller (C-264/04, EU:C:2006:402, punctul 32), și Hotărârea din 11 decembrie 1997, imobiliare SIF (C-42/96, EU:C:1997:602, punctul 34).

juridice sau economice asupra unui imobil cu respectarea unor criterii generale și obiective la momentul la care puterea de dispoziție economică asupra imobilului este transferată altei persoane.

46. Contrar opiniei exprimate de NOVA și de Comisie de altfel [19], un impozit pe cesiunile de bunuri imobile, în cazul cărora se ține seama de transferul puterii de dispoziție asupra unui imobil, rămâne o taxă de cesiune în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2008/7 și atunci când se impozitează numai cesiunea indirectă („share deal") a proprietății asupra unui imobil. După cum am precizat la punctele 41 și 42, principiul impozitării uniforme ar putea impune chiar impozitarea cesiunii indirecte.

47. În fine, ar rezulta de asemenea o contradicție cu articolul 6 din așa-numita Directivă ATAD [20] care obligă în mod expres statele membre să împiedice acordurile prin care se eludează dreptul fiscal și să introducă un regim antiabuz în dreptul (nearmonizat) al impozitului pe profit. Ar fi inconsecvent dacă Directiva 2008/7 ar fi interpretată în sensul că interzice statelor membre să impoziteze transferul indirect al unui imobil în scopul de a împiedica eludarea impozitului pe cesiunile de bunuri imobile prin transferul unei societăți ce deține un imobil.

48. Prin urmare, articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2008/7 vizează și o taxă de cesiune indirectă precum IMT-ul din speță, pe care o exclude în mod expres din domeniul său de aplicare. În aceste condiții, toate celelalte întrebări preliminare au rămas fără obiect, la fel ca, în ultimă analiză, și a șasea întrebare.

C. A șasea întrebare: depășirea cotei de impozitare permise?

49. Prin intermediul celei de a șasea întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, în cazul în care IMT-ul este compatibil cu Directiva 2008/7, din articolul 8 din această directivă rezultă o plafonare a cotei IMT-ului.

50. Această întrebare pare să se bazeze pe premisa infirmată deja potrivit căreia IMT-ul intră în domeniul de aplicare al Directivei 2008/7 și este vizat de interdicția prevăzută la articolul 5. Întrucât nu acesta este cazul, articolul 8 nu poate avea nicio influență asupra cotei IMT-ului. Prin urmare, impozitul pe cesiunile de bunuri imobile – care include și transferul (direct sau indirect) al puterii de dispoziție asupra unui imobil – poate avea o cotă mai mare.

[19] Comisia se raportează însă la articolul 6 alineatul (1) litera (a) din Directiva privind majorarea capitalului, care permite impozitarea la o cotă unică a cesiunii titlurilor de valoare, și se întemeiază în acest sens pe Ordonanța din 6 octombrie 2010, INMOGOLF (C-487/09, EU:C:2010:586). Aceasta a privit însă un impozit special aplicat tranzacționării valorilor imobiliare, dar care nu există în speță.

[20] Directiva (UE) 2016/1164 al Consiliului din 12 iulie 2016 de stabilire a normelor împotriva practicilor de evitare a obligațiilor fiscale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne (JO 2016, L 193, p. 1). Referitor la chestiunile privind competența Uniunii, a se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza Comisia/Belgia (Directiva 2016/1164 – Dublă impunere, C-524/23, EU:C:2025:381, punctul 25 și urm.).

VI. Concluzie

51. Prin urmare, propunem ca la întrebările preliminare adresate de Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) [Tribunalul Arbitral Fiscal (Centrul de Arbitraj Administrativ), Portugalia] să se răspundă după cum urmează:

1) Un impozit prevăzut pentru transferurile cu titlu oneros ale dreptului de proprietate sau ale unor părți ale acestui drept asupra bunurilor imobile nu trebuie considerat un „impozit indirect pe majorarea capitalului” în sensul Directivei 2008/7. Același lucru este valabil și atunci când noțiunii de transfer de bunuri imobile îi este asimilat orice fapt prin care un acționar sau asociat ajunge să dispună de cel puțin 75 % din capitalul social al unei societăți care deține bunuri imobile.

2) Articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2008/7 clarifică faptul că „taxele de cesiune” – precum un impozit pe cesiunile de bunuri imobile – nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 2008/7. O taxă de cesiune există în cazul unei cesiuni indirecte (transfer al puterii de dispoziție asupra unui imobil ca urmare a deținerii majorității părților sociale la o societate care este proprietara imobilului). Prin urmare, din articolul 8 din Directiva 2008/7 nu rezultă niciun plafon pentru cota impozitului pe cesiunile de bunuri imobile.

[i] Nota de subsol 4 din prezentele concluzii a fost modificată ulterior publicării inițiale online a acestora.